

8.1 Radiotherapie bij borstkanker

Uw behandelend chirurg heeft met u besproken dat u in aanmerking komt voor bestraling (radiotherapie). Dit advies is gegeven nadat de uitslagen van het weefselonderzoek in een team met meerdere deskundigen op het gebied van borstkanker zijn besproken. Dit team bestaat naast uw chirurg ook uit een patholoog, internist-oncoloog, radiotherapeut, radioloog, nurse practitioner en mammacare verpleegkundige.

Radiotherapie is altijd noodzakelijk na een borstsparende behandeling voor borstkanker. Soms kan bestraling echter ook noodzakelijk zijn na het verwijderen van de borst.

Nu u behandeld gaat worden met straling, krijgt u te maken met de afdeling Radiotherapie (bestralingsafdeling). Hier vindt u meer informatie over radiotherapie in het algemeen en wat u kunt verwachten bij uw eerste afspraak op de afdeling radiotherapie. Het is niet de bedoeling dat dit boekje het persoonlijke contact met de radiotherapeut, de radiotherapeutisch laboranten en andere medewerkers vervangt. Een meer uitgebreide folder krijgt u op de afdeling radiotherapie zelf uitgereikt. Het is goed u te realiseren dat voor u persoonlijk de situatie anders kan zijn dan hier wordt beschreven.

Enkele algemene begrippen

Wat is radiotherapie?

Bij radiotherapie (radio = straling, therapie = behandeling) wordt gebruik gemaakt van de werking van straling. Radiotherapie is van grote betekenis bij de behandeling van kanker. In bijzondere situaties wordt radiotherapie ook toegepast voor goedaardige gezwellen en andere ziekten. De bedoeling van radiotherapie is de zieke cellen onherstelbaar te beschadigen. De gezonde cellen, die onvermijdelijk ook in het bestralingsgebied liggen, worden eveneens enigszins beschadigd, maar kunnen zich meestal voldoende herstellen.

De wijze van bestraling

Bij bestraling op de borst, borstwand en/of kliergebieden is er sprake van uitwendige bestraling. Deze uitwendige bestraling wordt uitgevoerd met bestralingstoestellen (lineaire versnellers).

Hoe werkt radiotherapie?

De straling werkt op de celdeling waardoor cellen zich niet meer kunnen vermenigvuldigen en afsterven. Een gezwel vermindert daardoor in omvang of kan uiteindelijk verdwijnen. Gezonde cellen herstellen makkelijker dan kankercellen. Doordat de bestraling meestal in kleine porties wordt gegeven, kunnen de gezonde cellen zich iedere keer voor het grootste deel herstellen, terwijl kankercellen dit minder goed kunnen en geleidelijk afsterven.

Hoe wordt radiotherapie toegepast?

Meestal wordt de bestralingsdosis niet in één keer gegeven, maar in gedeelten (zittingen). Al deze zittingen bij elkaar heten een bestralingsserie. Het aantal zittingen per serie kan van persoon tot persoon sterk verschillen; dit geldt ook voor het aantal zittingen per week (van één tot meerdere keren per week).

De radiotherapeut stelt aan het begin van de behandeling het aantal bestralingen vast. De duur van de behandeling zegt niets over de ernst van de ziekte. Soms wijzigt de radiotherapeut het aantal bestralingen, waardoor een bestralingsserie langer of korter wordt.

Uw eerste bezoek aan de afdeling Radiotherapie

Kennismaking met uw radiotherapeut

Bij het eerste bezoek maakt u kennis met uw radiotherapeut. Een radiotherapeut is een medisch specialist die patiënten behandelt met straling en verantwoordelijk is voor een goede uitvoering van uw behandeling.

In het eerste gesprek bespreekt de radiotherapeut met u onder andere het nut van radiotherapie en de mogelijke bijwerkingen. Als u naar aanleiding van dit gesprek nog vragen heeft, dan kunt u hiermee tijdens een vervolgspraak bij uw radiotherapeut terecht. Deze heeft namelijk

op bepaalde tijden spreekuur voor patiënten die onder behandeling zijn. Zo blijft uw radiotherapeut op de hoogte van de voortgang van uw behandeling en van eventuele bijzonderheden.

Medewerkers op de afdeling

Op de afdeling Radiotherapie werkt, naast de radiotherapeuten, een groot aantal andere medewerkers. Het is dankzij de bundeling van vele deskundigheden dat uw behandeling goed en veilig kan verlopen. De administratieve medewerkers en receptionisten zorgen voor een vlotte afwerking van alle administratieve zaken en voor een goed verloop van de afspraken. De radiotherapeutisch laboranten assisteren bij de voorbereiding en voeren de dagelijkse bestralingen uit. Elk toestel wordt bediend door een team van radiotherapeutisch laboranten. Soms zijn hulpmiddelen nodig bij de behandeling. Deze worden dan gemaakt door de moulagetechnicus en de laboranten. De goede werking van de apparatuur wordt verzorgd door medisch technici.

Afspraken

Als u voor de eerste keer op de afdeling radiotherapie komt, krijgt u van de receptionist een afsprakenbrief voor de bestralingsvoorbereiding en de eerste bestraling. Bij één van de eerste bestralingen ontvangt u een brief met alle volgende bestralingsafspraken. Wij verzoeken u om deze brief steeds mee te brengen. Over het algemeen wordt u op de afgesproken tijd geholpen.

Storingen aan de apparatuur of problemen met de patiëntenzorg kunnen vertraging in het behandelingsprogramma veroorzaken, waardoor u niet op tijd geholpen wordt. Wij vragen hiervoor begrip. Heeft u iets bijzonders, bijvoorbeeld een onderzoek bij een andere specialist of een andere reden om uw afspraak te veranderen, bespreek dit dan zo vroeg mogelijk met de receptionist. Deze probeert hiermee rekening te houden. Ook bij andere vragen over afspraken helpt de receptionist u graag.

Medicijngebruik

Als u medicijnen gebruikt, laat dit dan laten weten door uw medicijnkaart of uw medicijnen in de originele verpakking mee

te brengen. Tijdens de behandeling is het belangrijk om iedere verandering van medicijngebruik te melden aan uw radiotherapeut of de radiotherapeutisch laboranten. Wilt u ook na de behandeling bij de controlebezoeken uw radiotherapeut op de hoogte houden van uw eventueel medicijngebruik?

Kinderwens en zwangerschap

Het ongeboren kind is bijzonder gevoelig voor straling. Bestraling tijdens een zwangerschap kan tot aangeboren afwijkingen leiden. Daarom is het belangrijk om tijdens de bestralingsbehandeling niet zwanger te worden. Zorg dus voor goede maatregelen ter voorkoming van zwangerschap.

Mocht u al zwanger zijn of twijfelt u hierover, bespreek dit dan vóór het begin van de behandeling met uw radiotherapeut. Het hebben van seksuele omgang is geen bezwaar.

Straling kan geslachtscellen nadelig veranderen. Daarom is het zowel voor vrouwelijke als mannelijke patiënten raadzaam om niet alleen tijdens maar ook na de bestraling enige tijd met een zwangerschap (bevruchting) te wachten. Een periode van 6 maanden is hiervoor over het algemeen voldoende.

Bijkomende aandoeningen

Bijwerkingen van bestraling kunnen bij mensen die lijden aan zeldzame ziektes als sclerodermie en SLE veel heftiger zijn dan normaal. Als u aan één van deze aandoeningen lijdt en u bent vergeten dit tijdens het eerste gesprek te melden, dan is het raadzaam dit zo spoedig mogelijk met uw behandelend radiotherapeut te bespreken.

Vorbereiding op de bestraling

Voordat de bestraling begint, zijn vaak één of meer van onderstaande voorbereidingen noodzakelijk.

- het bepalen (lokaliseren) van het te bestralen gebied met de computertomograaf (CT-scanner).
- het bepalen van het te bestralen gebied en het nabootsen (simuleren) van de bestraling met de simulator.
- het nauwkeurig berekenen van de verdeling van de stralingsdosis in uw lichaam.
- het invoeren van uw persoonlijke bestralingsgegevens in de computer van het bestralingstoestel.

Het zorgvuldig uitvoeren en controleren van de voorbereidingen en berekeningen vraagt tijd. Hierdoor kan de bestraling vaak pas enkele dagen na de voorbereiding starten. Meer informatie krijgt u op de afdeling Radiotherapie tijdens uw eerste gesprek.

Telefoonnummers Radiotherapie

Receptie/afspraken : 040 – 239 6400

Ruimte voor uw eigen vragen en aantekeningen

